

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE (LAVA) –

Juvan sivistyspalvelut

Lapsivaikutusten arviointi tarkoittaa menetelmää, jossa etukäteen selvitetään ja arvioidaan, miten suunniteltu päätös, toiminta tai muutos vaikuttaa lapseen ja nuoriin – heidän hyvinvointiinsa, oikeuksiinsa ja arkeensa.

Tavoitteena on varmistaa, että lasten näkökulma ja lapsen etu huomioidaan päätöksenteossa mahdollisimman selkeästi ja tietoon perustuen.

Lisätietoja antavat:

Kirsi Anttonen, varhaiskasvatusjohtaja, 040 8341695, kirsi.anttonen@juva.fi

Velimatti Salmi, sivistysjohtaja, 0400 136170, velimatti.salmi@juva.fi

1) Perustiedot

- **Asia / päätös / hanke:** Haapataipaleen ryhmäperhepäiväkoti
- **Diaarinumero / valmistelun tunnistus:** Dynasty
- **Valmistelijat:** Kirsi Anttonen, Päivi Talvinen, Jasmin Kaila ja Velimatti Salmi
- **Toimiala / yksikkö:** Sivistyspalvelut / varhaiskasvatus
- **Päivämäärä:** 10.2.2026, 31.3.2026 ja 8.4.2026
- **Päätöksentekotaso:** Sivistyslautakunta 28.4.2026
- **Aikataulu:** valmistelu 10.2.2026, kyselyt viikoilla 8-10

2) Mitä ollaan tekemässä?

Haapataipaleen ryhmäperhepäiväkoti toiminnan jatkuminen toimintakaudella 2026-2027. Haapataipaleen yksikkö sijaitsee Nuutilanmäellä noin 20 kilometriä Juvalta Mikkeliin. Yksiköissä on ollut hoidossa toimintakaudella 2025-2026 kolme alle viisivuotiasta lasta ja kaksi täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevaa lasta. Henkilöstöä on ollut päivästä ja hoitotarpeesta riippuen yksi ja toisinaan kaksi. Alueen lapsikehitys on ollut maltillista ja siitä syystä kyseiseen yksikköön ei ole hakeutunut juurikaan uusia lapsia. Täydentävän varhaiskasvatuksen lapset ovat jäämässä tulevalta toimintakaudelta, koska ovat jo kouluikäisiä. Lapsimäärä näyttäisi jäävän kahteen tai korkeintaan kolmeen lapseen.

Alueella toimii perhepäivähoitaja, jolle mahtuisi lapsia. Juvan kirkonkylällä toimii kaksi päiväkotia Apila ja Mesikämmen sekä perhepäivähoitoa. Haapataipaleen toimintaa ei tässä muodossa ole tarkoituksenmukaista jatkaa.

3) Ketä lapsia ja nuoria asia koskee?

Ikäryhmät:

0-6

Arvioitu määrä / laajuus:

Haapataipaleen ryhmäperhepäiväkot

Vaikutus kohdistuu erityisesti:

Varhaiskasvatusikäiset ja esiopetus

Tukea tarvitsevat lapset

4) LAVA-esiarvio: edellyttääkö asia lapsivaikutusten arviointia?

Merkitse jokaisesta kohdasta **Kyllä/Ei/Epäselvä** ja perustele lyhyesti.

Kysymys	Kyllä	Ei	Epäselvä	Perustelu (1-3 lausetta)
Vaikuttaako asia lapseen suoraan? (palvelut, arki, oikeudet)	X			Hoitopaikka vaihtuu
Vaikuttaako asia lapseen välillisesti? (perhe, ympäristö, talous)	X			Ympäristö ja liikkuminen muuttuu.
Vaikuttaako asia lasten turvallisuuteen tai hyvinvointiin?			X	Vaikutus voi olla molempiin suuntiin.
Vaikuttaako asia yhdenvertaisuuteen tai eriarvoisuuteen?		X		Pystytään järjestämään palvelu toisaalla.
Vaikutukset ovat merkittäviä, laajoja tai pitkäkestoisia?	X			Ainoastaan pitkäkestoisia

Työryhmän esiarvion johtopäätös:

Tehdään kevyt LAVA (täytetään kohdat 5-9)

Päätöksen perustelu:

Päätös vaikuttaa lapseen ja perheisiin.

Huoltajat täyttävät kohdat 5-9

5) Vaikutusten tunnistaminen (mitä vaikutuksia voi syntyä?)

Kirjaa vaikutukset sekä **myönteisinä** että **kielteisinä**. Arvioi myös epävarmuus.

5.1 Vaikutusalueet (kuvaukset)

- **Hyvinvointi ja terveys**
 - Tartuntataudit leviävät isossa ryhmässä helpommin.
- **Oppiminen ja kasvu**
 - Pienessä ryhmässä oppimisen ja tuen tarpeet huomioidaan paremmin.
 - Pph:ssa ei voida toteuttaa vasu:n mukaista kehittävää toimintaa ikäkaudet huomioiden.
- **Turvallisuus ja suojelu** (fyysinen, psyykinen, digi)
 - Isossa ryhmässä turvallisuus heikkenee, koska kiusaamiseen puuttuminen vaikeampaa ja onko riittävä määrä aikuisia.
 - Nykyinen sijainti on rauhallinen, joka lisää turvallisuutta.
- **Osallisuus ja kuulluksi tuleminen**
 - Isossa ryhmässä kuulluksi tuleminen on vaikeampaa.
- **Arjen sujuvuus** (aika, kulkeminen, palvelupolut)
 - Hoitomatkat pitenevät ja voivat olla eri suuntaan kuin luonnollinen liike.
 - Matkustamisen vaikutus turvallisuuteen?
- **Perheen tilanne ja vanhemmuuden tuki**
 - Taloudellinen tilanne heikkenee – pitkät hoitomatkat.
- **Yhdenvertaisuus** (kieli, vammaisuus, sosioekonominen tausta, alue)
 - Puheterapia saatu hyvin järjestettyä nykyisessä paikassa.
- **Ympäristö ja elinympäristö** (liikenne, tilat, harrastusmahdollisuudet)
 - Nykyisessä paikassa on monipuolinen ympäristö.
 - Tilat ovat hyvät, eikä liikennettä ole juurikaan.
 - Maaseudun rauha loppuu.
 - Hankaluus päästä yhteisiin tapahtumiin.

6) Vaikutusten arviointi (laajuus, suunta, kesto, todennäköisyys)

Tee arvio keskeisimmistä vaikutuksista (suositus 3–8 vaikutusta).

Arviointiasteikot (valitse):

- Suunta: + myönteinen / - kielteinen / ± sekä että
- Laajuus: pieni / kohtalainen / suuri
- Kohdistuminen: kaikki / osa / erityisryhmä

Vaihtoehto 1

Keskeiset vaikutukset, jos toiminta [jatkuu nykyisellään](#):

Vaikutus	Suunta	Laajuus	Keihin kohdistuu?	Perustelu / lähde
1. Matkat/ etäisyys	2 + 0 - 1 ±	0 pieni 1 koht. 1 suuri		Hyvä sijainti, jolloin säästyy ajankäyttö ja kustannukset. Palvelee alueella asuvia ja hoitomatkat eivät pitene.
2. Ryhmäkoko/ tutut aikuiset	0 + 1 - 1 ±	0 pieni 0 koht. 1 suuri		Sosiaaliset suhteet jäävät suppeiksi. Ei ole ikätovereita. Yksilöllinen huomioiminen +
3. Oppiminen ja kasvu	1 + 1 - 0 ±	0 pieni 1 koht. 1 suuri		Pieni tiivis yhteisö, jossa helppo keskittyä yksilöihin. Päiväkodissa laajemmat toiminnot sekä ympäristöt.

Vaihtoehto 2

Keskeiset vaikutukset, jos lapset siirtyvät perhepäivähoitoon (Maivala)

Vaikutus	Suunta	Laajuus	Keihin kohdistuu?	Perustelu / lähde
1. Matkat/etäisyys	1 + 2 - 1 ±	0 pieni 2 koht. 2 suuri		Hoitomatka lyhenee. Lisää ajoa, tulee turhia lenkkejä ja hoitopäivä pitenee... Hoitomatka ei pitene.
2. Ryhmäkoko/ aikuiset	1 + 1 - 1 ±	0 pieni 2 koht. 1 suuri		Perhepäivähoito todella hyvä hoitomuoto. Saataisiin Maivalan ryhmä täyteen. Osa lapsista viskareita – tarvitsee oman ryhmän.
3. Oppiminen ja kasvu	0 + 2 - 1 ±	0 pieni 1 koht. 2 suuri		Toimintamahdollisuudet eivät kasva. Varahoitopaikan tarve kasvaa.

Vaihtoehto 3

Keskeiset vaikutukset, jos lapset siirtyvät kirkonkylän päiväkoteihin

Vaikutus	Suunta	Laajuus	Keihin kohdistuu?	Perustelu / lähde
1. Matkat/etäisyys	0 + 2 - 0 ±	0 pieni 0 koht. 2 suuri		Ajankäyttö ja jaksaminen arjessa heikkenee. Kustannukset kasvavat. Hoitopaikka siirtyy toiseen kuntaan/ kaupunkiin.
2. Ryhmäkoko/ aikuiset	1 + 1 - 1 ±	0 pieni 1 koht. 1 suuri		Iso ryhmä ei ole hyvä lapselle. Uusi ryhmä tarjoaa uusia ohjaajia ja kavereita. Lapsille hyväksi siirtyä isompaan ryhmään – viskari.
3. Oppiminen ja kasvu	1 + 0 - 1 ±	0 pieni 1 koht. 1 suuri		Päiväkoti tarjoaa laajemman mahdollisuuden kaikkeen. Miten sopeutuu ja tulee ymmärretyksi?

7) Osallisuus ja kuuleminen (miten lasten/nuorten näkemykset huomioidaan?)

Kuulemisen tapa:

Lasten kuuleminen ja osallistaminen / Veon koonti 2.3.2026

Huoltajakyselyt tehty 16.2.-5.3.2026

Henkilöstön arviot tehty ks. ed.

Milloin ja miten kuultiin?

Lasten kuuleminen yksikössä helmi-, maaliskuussa

Huoltajien ja henkilöstön kyselyt 16.2. – vastausaika 5.3.2026 mennessä

Mitä keskeistä nousi esiin?

- 1. Hoitomatkojen piteneminen kuormittaa arkea**
Hoitopaikan siirtyminen lisää merkittävästi lasten hoitopäivän pituutta sekä perheiden ajankäyttöä ja kustannuksia.
- 2. Pienen ryhmän hyödyt korostuvat nykyisessä toiminnassa**
Nykyisessä yksikössä lapsi saa yksilöllisempää huomiota, ja arki on rauhallista ja turvallista.
- 3. Isommat yksiköt tarjoavat laajemmat pedagogiset mahdollisuudet**
Päiväkodeissa on enemmän virikkeitä, toimintaa ja vertaissuhteita, mikä tukee erityisesti vanhempien lasten kehitystä.
- 4. Turvallisuusvaikutukset ovat kaksisuuntaisia**
Pienessä ryhmässä aikuinen on lähellä, mutta suuremmissa ryhmissä voi olla enemmän sosiaalisia tilanteita ja haasteita (esim. kiusaaminen).
- 5. Sosiaalisten suhteiden merkitys kasvaa**
Nykyisessä pienessä ryhmässä vertaissuhteet voivat jäädä vähäisiksi, kun taas suuremmissa yksiköissä niitä muodostuu enemmän.
- 6. Perheiden taloudellinen ja ajallinen kuormitus lisääntyy**
Pidemmät hoitomatkat lisäävät kustannuksia ja voivat vaikuttaa vanhempien jaksamiseen.

8) Haittojen ehkäisy ja myönteisten vaikutusten vahvistaminen

Myönteisten vaikutusten vahvistaminen (toimet):

1. Huolehditaan siitä, että siirtyville lapsille järjestetään riittävä tutustuminen uuteen hoitopaikkaan ennen aloitusta.
2. Hyödynnetään päiväkotien monipuolisia oppimisympäristöjä ja pedagogista osaamista suunnitelmallisesti.
3. Varmistetaan pienryhmätoiminnan toteutuminen, jotta jokainen lapsi tulee kuulluksi ja huomioiduksi.
4. Tuetaan aktiivisesti vertaissuhteiden muodostumista ja ryhmään kiinnittymistä.
5. Hyödynnetään moniammatillista henkilöstörakennetta lapsen tuen ja oppimisen vahvistamisessa.

Myönteisten vaikutusten vahvistaminen (vastuut ja aikataulu):

- Sujuva ja suunniteltu siirtymävaihe lapsille (tutustumiset, asteittainen aloitus)
Vastuu: varhaiskasvatushenkilöstö ja huoltajat
Aikataulu: kevät–kesä 2026
- Hoitomatkojen ja arjen kuormituksen huomiointi (esim. joustavat hoitoajat)
Vastuu: Huoltajat yhdessä hoitopaikan kanssa
Aikataulu: ennen toimintakauden alkua
- Yksilöllisen tuen jatkuvuuden varmistaminen (esim. puheterapia, varhaiserityiskasvatus)
Vastuu: varhaiskasvatuspalvelut
Aikataulu: jatkuva
- Ryhmäkokojen ja resurssien seuranta
Vastuu: varhaiskasvatusjohto
Aikataulu: jatkuva

9) Yhdenvertaisuus ja riskiryhmät ("kuka voi jäädä ulkopuolelle?")

Mahdolliset eriarvoistavat vaikutukset:

- Tukea tarvitsevat lapset voivat kohdata haasteita muutostilanteessa ja uudessa ympäristössä.
- Perheiden taloudellinen ja ajallinen tilanne voi vaikuttaa mahdollisuuksiin järjestää arki sujuvasti.

Keinot ehkäistä eriarvoisuutta (esim. kohdennettu tuki, saavutettavuus, kuljetukset):

- Varmistetaan tuen jatkuvuus (esim. puheterapia, varhaiserityiskasvatus) ilman katkoksia.
- Toteutetaan pienryhmäpedagogiikkaa, jotta yksilölliset tarpeet huomioidaan.
- Tarjotaan perheille riittävä ohjaus ja neuvonta vaihtoehtoista.
- Seurataan aktiivisesti muutoksen vaikutuksia

Lapsivaikutusten arviointi perustuu

Lapsen oikeuksien sopimus (SopS 59 ja 60/1991)

Lapsella tarkoitetaan jokaista alle 18-vuotiasta henkilöä.

Perustuslaki 2 § kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristön kehittämiseen.

Perustuslaki 6 §:n 3 mom: Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Perustuslaki 14 §:n 4 mom: Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslaki 20 §:n 2 mom: Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Kuntalaki velvoittaa kuntia pitämään huolta siitä, että kuntalaisilla on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Hallintolaki 31 §: Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolaki 41 §: Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten (asianosaiskuulemisesta on oma säännöksensä) elinympäristöön, työnteekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Varhaiskasvatustalaki 9 b §: Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Perusopetuslaki 21 §: Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

10) Päätösesityksen lapsinäkökulma

LAVA-tiivistelmä päätöksentekoon tehdään kyselyn jälkeen:

Päätös Haapataipaleen ryhmäperhepäiväkodin toiminnan päättämisestä vaikuttaa suoraan varhaiskasvatusikäisten lasten arkeen, hoitopaikkaan ja päivittäiseen liikkumiseen. Muutos lisää osalla perheistä hoitomatkojen pituutta, mikä voi heikentää arjen sujuvuutta ja lisätä kustannuksia. Toisaalta siirtyminen päiväkoteihin mahdollistaa laajemmat oppimisympäristöt, monipuolisemman pedagogisen toiminnan sekä suuremmat vertaisryhmät. Päiväkodeissa toimitaan pienryhmissä, mikä tukee lasten kuulluksi tuleamista ja yksilöllistä huomiointia samalla, kun laajempi lapsiryhmä vahvistaa sosiaalisten suhteiden muodostumista. Päiväkodeissa henkilöstörakenne on monipuolinen, ja siihen kuuluu varhaiskasvatuksen opettajia, lastenhoitajia ja sosionomeja, mikä vahvistaa kasvatuksen, opetuksen ja tuen kokonaisuutta. Laajempi toimintaympäristö tukee lasten asteittaista siirtymistä suurempiin ryhmiin ja tiloihin esiopetukseen siirryttäessä. Turvallisuus ei muutoksen myötä heikkene, vaan toiminta perustuu lapsen yksilölliseen kohtaamiseen ja kuulluksi tulemiseen. Pienryhmäisen ja rauhallisen toimintaympäristön vahvuudet voivat osittain heikentyä. Vaikutukset ovat kokonaisuutena sekä myönteisiä että osittain haastavia, ja siirtymävaiheessa tulee varmistaa riittävä tuki sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen. Hoidon tarve pystytään toteuttamaan, jolloin subjektiivinen oikeus täyttyy. Päätöksen vaikutus kohdentuu nykyisellään alle viiteen perheeseen.

Johtopäätös:

Suositellaan etenemistä ks. edellinen

Suositellaan muutoksia (mitä?)

Suositellaan lisäselvityksiä / kuulemista (mitä ja milloin?)

11) Seuranta ja arviointi (miten tiedetään, toteutuivatko vaikutukset?)

- **Seurannan ajankohta:** 6 kk
- **Vastuu seurannasta:** työryhmä
- **Mittarit / tiedonlähteet:** (esim. poissaolot, kyselyt, käyttöaste)
- **Raportointitapa:** lautakunta

12) Liitteet (tarvittaessa)

Kuulemisen kooste

Vaihtoehtotarkastelut

Kustannusvaikutukset

Tämä lomake on Juvan kunnan **lapsivaikutusten arviointilomake (LAVA)**, jota voit käyttää kunnassa/organisaatiossa päätösesitysten, hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä. Lomake on rakennettu niin, että se toimii sekä **nopeaan esiarvioon** että **laajempaan arviointiin** (tarvittaessa liitteillä).

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) tehdään yleensä selkeänä vaiheittaisena prosessina. Tässä yksinkertainen ja käytännössä toimiva malli:

Miten lapsivaikutusten arviointi tehdään?

1. Määritellään, mitä päätöstä arvioidaan

- Mikä muutos, hanke, sääntö tai päätös on kyseessä?
- Miten se voi liittyä lapsiin ja nuoriin?

2. Selvitetään, ketä lapsiryhmiä asia koskee

- Minkä ikäiset?
- Eri taustoista tulevat lapset?
- Onko mukana erityistä tukea tarvitsevia lapsia?

3. Kerätään tietoa vaikutuksista

Käytetään:

- tutkimustietoa
- tilastoja
- asiantuntijalausuntoja
- lasten ja nuorten omia näkemyksiä, jos mahdollista

4. Arvioidaan vaikutukset

Pohditaan vaikutuksia esimerkiksi seuraaviin:

- hyvinvointi
- turvallisuus
- terveys
- oppiminen
- yhdenvertaisuus
- oikeudet ja osallisuus

Arvioidaan sekä **positiiviset** että **negatiiviset** vaikutukset sekä niiden merkittävyys.

5. Pohditaan vaihtoehtoja ja lieventäviä toimia

- Voidaanko ratkaisua muuttaa, jotta haitat vähenevät?
- Miten hyviä vaikutuksia voidaan vahvistaa?

6. Tehdään johtopäätökset ja dokumentoidaan

- Miten lapsen etu toteutuu?
- Mitä suositellaan päätöksentekijöille?

7. Seurataan ja arvioidaan jälkikäteen

- Toteutuivatko arvioidut vaikutukset?
- Tarvitaanko korjaavia toimia?